

כוויית

קללת הזהב

במהירות שהפכה סימן היכר של משברים עולמיים, קפצה השכר נסיכות ערבית זעיר... קפצה השכר נסיכות ערבית זעיר...

שלטון האנגלים בכחיית היה מבוסס על הסכם משנת 1899, שנחתם בין אמיר כוויית לבין לורד קרוזון, המישנה למלך בהודו...

אליסבאח

בין שתי אחיות, אח קטן

ההפלגה שלהם במפרץ הפרסי, כששתי האניות מסיירות מול החוף, חתם האמיר על ההסכם. העובדה שכל האזור כולו היה נתון לשלטון תורכי, לא הפריעה לשני הציידים התורכים ממלא לא שמו לב לאותו שעל-אדמה מדברי.

יחלום נוצני. ב-62 השנים שחלפו מאז השתנה המצב. שעל-אדמה המדברי הוא כיום מקום המירב של רבע מרובת ה-נפט בעולם כולו. תחת החולות הלוהטים של הנסיכות יש 50% יותר נפט מאשר הרובה של כל ארצות-הברית. בריטיה מר-ציאה משם מדי שנה קרוב למחצית הצרכת הנפט שלה.

אין פלא. איפוא, שכחיית נחשבת ליהלום הנוצץ ביותר שבכתר מלכות הנפט.

הברק סינור את עיניו של עבד אל-כרים קאסם, שליט עיראק השכנה. אך הסתיימו מהדורות החדשות שהודיעו על מתן העצ-מאות, הודיע קאסם בבגדאד: "אנו רואים את כחיית כחלק מעיראק ואנו נפעל בכל הדרכים לסיפוחה."

המשבר העולמי החל. כי למרות שהריב נראה, לכאורה, כריב פנימי בין שכנים ער-ביים, היו מעורבים בו אינטרסים של העולם הערבי כולו, של הבעלים האנגליים של חב-רת הנפט הכחייתית ושותפיהם האמריקאיים

ששטחה כשלושת-רבעי שטחה של מדי-נת ישראל.

50% לכל צד) ואף של הסובייטים, שהבינו כי תוצאת הריב עשויה להשפיע על מאוזן הכוחות במרחב. ולקבוע את כוחו של ה-מרחב בזירה העולמית.

חלומות מתנשפים. הראשונים שהי גיבו היו האנגלים. מלונדון יצאה פקודה לאניות צי הוד מלכותה באוקינוס ההודי, לשנות את כיוון ההפלגה, לעבר כויית. כי אמנם שוב לא היתה בריטיה אחראית לבטחון הנסיכות — אבל היא דאגה לנפט שלה. היא ידעה שנפט זה מובטח, רק כל עוד ישאר הסדר הפנימי של כויית על כנו. ברגע שיתחלף השלטון, אין כל בטחון שהנפט לא יולאם.

סעודיה, מצידה, הודיעה כי כחיית שייכת דחאק לה. אולם למען הסדר הטוב בעולם הערבי, אין היא מעלה את דרישותיה לסי-פוח. היא אפילו נעתה לפניית כויית אל "אחיותיה" הגדולות, מוכנה להגן על הנסי-כות מפני התקפה אפשרית של הצבא ה-עיראקי. והיא מיהרה להעביר שתי פלוגות של חיילים, אל מעבר לגבולה המשותף עם כחיית.

עבד אל-נאצר הסתפק, בשלב זה, בגינוי חריף של ההצהרה העיראקית. הכריז ראדיו קאהיר: "התוקפנות העיראקית מסכנת את האחדות הערבית, וכבר גרמה לכניסת כוחות אנגליים למדינה ערבית."

אלא שלא סיבות אלה בלבד ציערו את קהיר. היא דאגה הרבה יותר לנפט הכחיית. כי עובדה אחת ברורה: המחנה הערבי שיצליח להשתלט על אוצר זה, ינצח במר-חב. בשנה שעברה בלבד הכניסו תמלוגי הנפט 500 מיליון דולאר לכחיית. בבאנגים של לונדון מונחים שני מיליארדים של דו-לאר, על שמו הפרטי של השייך עבדאללה אל-סאלם אל-סבאח, אמיר כחיית.

בכחיית עצמה אין מה לעשות בהון-תועי-פות זה. האמיר בנה אמנם בתי-חולים ובתי-ספר — אך אין מספיק חולים ומספיק תלמידים שימלאו אותם. כבישים מפוארים נגמרים לפתע במדבר — אין לאן לנסוע בהם. בסך הכל חיים בכחיית רבע מיליון תושבים, והכסף הכחייתי הוא המטבע ה-חידי בעולם כולו שיש לו כיסוי מלא בזהב.

עבד אל-נאצר חולם על היום בו יוכל להניח את ידו על אוצרות אלה. את כל התימונים, התככים וההתפשרויות הוא זר-קף על חשבון חלום זה. כי בעזרת ההכנסות מן הנפט של כויית יוכל להקל על הדלות המשועתת של מצרים ולפתח את כלכלתה הרקובה. עם הזהב של כחיית בקופותיה, לא היה לו שום מתחרה בעולם הערבי. הוא יוכל לממן פעולות בכל אחת מארצות אפריקה וקדם-אסיה. הוא יהיה, הלכה ל-מעשה, אחד מגדולי העולם.

הנסיך המבורך. המיכשול הראשון ה-עומד בפניו הוא עבד אל-כרים קאסם. ה-גנרל העיראקי הבחיר מן הרגע הראשון כי אינו מתכוון להיות גורר של עבד אל-נאצר. ועל אף שעיראק עצמה מבורכת ב-שפע של נפט, החליט להניח את ידו גם על הבראות של כחיית, כדי לתזק את כר-עו שלו — והשוב עוד יותר: כדי למנוע את נפילתן לידי רעים.

קיים מיכשול שני, שאף הוא עשוי להור-כיח את עצמו כרציני. שמו: הנסיך עבד-אללה אל-מובארק אל-סבאח. אל-מובארק הוא אחיו מארבעת הנסיכים המנהלים את כחיית תחת האמיר. כל אחד מנסיכים אלה מופקד על שניים-שלושה "עניינים". אלה הם ה-מישרדים הממשלתיים, כפי שנוהגים לקרוא להם במדינות מתקנות. למשרדים אלה אין תקציב במובן המקובל. רק מדי שנה מתכנ-נים סים ארבעת הנסיכים עם האמיר הגדול, מח-ליטים על חלוקת התמלוגים ביניהם. מכסף זה מממן כל נסיך את פעולות "ענייניו" — לא כפעולה ממשלתית תקינה, אלא כפעולות אישיות, אותן הוא מעניק לתושבים כמתח-חסד.

בתוך הקבוצה הזאת בולט אל-מובארק ("המבורך") מכמה סיבות. אחת מהן היא משפחתית. כי למרות היותו צעיר ב-25 שנה מהאמיר, הוא זדון של האמיר. הוא גם חולש על "העניינים" החשובים ביותר ב-כחיית: הבטחון, המשטרה, הצבא (3000 איש) והשידור.

האמיר, איש צנוע מאד, מסתפק בקאדיאלאק אחד ובאשה אחת. דודו הצעיר, אל-מובארק, מרשה לעצמו מוסך שלם. הקאדיאלאק הרשמי שלו מצופה כולו בזהב טהור. כאשר ביקר לא מזמן המלך סעוד בכחיית, הזמין אל- (המשך בעמוד 24)

viva la vie!

ויוה

INTERNATIONAL

לרגל חנוכת הבנין החדש בכפר-סבא:

הביוגרפיה של "גומאור"

יסוד החברה: החברה נוסדה בשנת 1947 על-ידי מהנדס מיכאל ליוושיץ ומר זאב היימן, במטרה לייצר זו הפעם הראשונה בארץ, גומי מוקצף. תחילת הייצור — 1948. המייסדים עם 2-3 עובדים, ייצרו 2-3 מזרונים ליום, בקומה ג' בבית תל-אביבי ישן.

שלבי ההתפתחות: בשנת 1957 עבדו כ-9-8 עובדים בייצור 6-7 מזרונים ביום. בשנה זו נכנסה חברת "מגם", מפעלי גומי מאוחדים בע"מ, כשותף לחב' גומאור, ובשנת 1958 עבר הייצור לכפר-סבא בתוך בנין "מגם" הקיים. החברה העסיקה עתה 15 עובדים וייצרה 30-35 מזרונים ליום. לפני הכניסה לבנין החדש בשנת 1961, עבדו 30 עובדים וייצרו כ-60 מזרונים בשתי משמרות.

ציון: עם יסוד החברה המשותפת בשנת 1957 נרכש ציוד חדיש בחוף לארץ, אשר שימש דוגמא לתוספת ציוד גדולה שנבנה כולו בארץ.

ט"ב: מומחה בינלאומי בשליחות האומות המאוחדות, ד"ר הארי שטרן מלונדון, ביקר במפעל לפני כשנתיים מטעם משרד המסחר והתעשייה, וקבע לאור בדיקות יסודיות של המוצר ותהליכי ייצורו, שמוצרי "גומאור" מגיעים לרמה הגבוהה ביותר של תעשיית הלטקס המשוכללת באנגליה. תעשיית הלטקס באנגליה משמשת, כידוע, דוגמא ומופת לתעשיית הלטקס בעולם. מוצרי גומאור, עומדים תחת פקוחו המתמיד של מכון התקנים הישראלי ומעבדת האגוד למחקר הגומי, שנוסד בשיתוף הממשלה והטכניון בחיפה.

חומרי גלם: החומר העיקרי הוא לטקס. הגומי הנוזלי הראשון והנקי ביותר מועבר ישר מן העץ בצורה המציתית לטנקרים וחביות. צרכני מוצרי גומאור: מזרונים ורפוד רהיטים בבתי פרטיים, רוב בתי החולים בארץ, כל מוסדות קופת חולים בלי יוצא מן הכלל, רוב בתי המלון מדרגה ראשונה, כגון: שרתון, דן, אכדיה, אויה, סמואל, וכן כל האוטובוסים הבינ-עירוניים החדשים של "אגד" וחברות התיור.

מטרת הרחבת גומאור: הסבה היחידה לעובדה שאין עדיין "גומאור" בכל בית ישראלי היתה אי-יכולת גומאור למלא את הדרישה. הבנין החדש, גודלו 1500 מטר מרובעים במקום 600 מטר מרובעים בעבר. הייצור מגיע כיום ל-100 מזרונים ליום ויעלה בחודשים הקרובים בהרבה. נרכשה בחו"ל ונמצאה במקום מכונה משוכללת להכנת קצף, אוטומטית.

תכניות לעתיד: בשלבי הכנה מעשיים נמצאים מוצרים חדשים אחדים שטרם יוצרו בארץ. הבנין והרחבת הייצור יאפשרו להוציא לפועל את סיסמת גומאור החדשה: "גומאור לכל ישראל"